http://wp.me/pFrEi-BG

"DİN" SİYASETİN ÇIKMAZ SOKAĞI OLUNCA

İnsanlık tarihi boyunca toplulukların idare edilmesinde yönetenler ve yönetilenler kavramı süregelmiştir. Yönetenler; **"Hâkimiyet"** unsuru olarak her olguyu, amaçları uğruna kullanmışlardır. Asırlardır bu değerli ve kutsal olan olguların en başında da **"din"** gelmiştir. Din, kendi içinde cihet barındırmazken, insan faktörü karşısında, alt yapısıyla sağa ve sola göre şekillenmek zorunda kalmıştır. Sağ ve soldaki düşünce kavramı, varlık sebeplerini oluşturdukları tepkiye borçludur. Her iki düşüncenin iki ayrı gruba ayrılmış olmasının temeli, etki ve tepkiden kaynaklanırken, bu zaaflarını içindekilerin aksine dışarıdan bakınca görmek daha mümkündür. Bu guruplarda oluşturulan her düşünce ne olursa olsun bir siyaset haline getirilip "ötekiler" e karşı oluşumunu tamamlar ve tarzı siyasetin gidişatında etkili olur.

İnsanlar arasında yönetmeye kendilerini layık görenler, "yönetimi nasıl ele geçiririz?" isteği ile bazı değerleri neticede eritir veya dondururlar. Bu eriyiş veya dondurma arasındaki geçiş sürecinde fikirlerde siyaseti etkiler. Birde buna intikam, hırs ve art niyetli başka sebeplerde ilave olunca çatışmalar çıkar. İşte bu siyasetin devamlı kaynayan kazanı yönetim mekanizmasında olabilmenin alt yapısını teşkil eder. Fakat kaynayan kazan içindeki kepçe olan düşüncelerin ve ideallerin sahibinin kontrol edeni olmak, özellik ve marifet isteyen bir durumdur.

Siyaset sahnesinde hep zarar görenin "din" olması sebebiyle sözü buraya getirmek istiyorum. Siyasetteki hedef, halkın mutlu ve refah seviyesini artırmak ve dolayısıyla devleti kuvvetli kılmaktır. Fakat ne olur da ki, siyasetin fayda ve menfaat çizgisinde devlet ve millet hep sona kalan unsurlar olur? Tarih bu konuda yani sürekli devlet ve insan ilişkilerinde devlete ikincil olma statüsü vermiştir. Din ise bu meyanda, daha çok gerilerdedir. Çünkü dinin ilk hedefi insandır. Devlet ise, çeşitli ilişkiler yumağında olan, kendini oluşturan bireyleri birlikte dünya üzerinde diğer insan toplulukları ile ilişkileri bulunan bir yapılanmadır. **Onun için devletin bir dini olurken, her dinin bir devleti yoktur.** Din, hayat alanımızda nizamı düzenlerken, devlet içersinde başka dinlerinde olabileceği bir yapıda baskı uygulamaksızın bir kaç dinin çok rahat birlikte yaşadığını günümüzde de görmekteyiz. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Hıristiyan ve Yahudilerle olan ilişkilerde, gerek kendi hayatında gerek sonraki dönemlerde olsun devlet, din devleti olsaydı Yahudi'ye ya da Hıristiyan'a verilecek cezalarda da İslâmî hükümlere göre vermesi gerekecekti, fakat vermedi. Mesela Yahudilerin devlet anlayışı, din devleti üzerine kurguludur. Bu nedenle hem kendileri, hem de diğer insanların başına bela olmaları bu anlayışları yüzündendir. Burada bizim anlatmak istediğimiz devletin sanal kişiliğini oluşturduğu bireylerin kimliği ile teşebbüs edecek olmasıdır. Dün başka bugün başka elbise giyebilir.

> **İslâm toplumları da zaman zaman medenî olmuşlardır. Fakat ne devr-i saadet ne dört halife devri ne de Osmanlı Devleti'nin ilk iki yüz yılı medenî zamanlar değildir. Osmanlı Medeniyeti milâdın 15. yüzyılında en parlak zamanlarını yaşamıştır ki bu dönem, Devlet'in İslâm umdelerinden uzaklaşmaya başladığı dönemdir. Yine Emevî ve Abbasî medenî devirleri, toplumda refahın getirdiği İslâm dışı eğilimlerin güçlendiği devirlerdir. Debdebeli saray inşa eden ve emrinde Hıristiyan asker kullanmakta bir beis görmeyen Selçuk saltanatı, hiç şüphesiz medenî diye vasıflandırılabilir.** (İsmet ÖZEL, Üç Mesele – İstanbul, Şule Yayıncılık, 2006, s.107)

Din ile siyasetin getirisi olan devlet anlayışı Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem döneminde hiç karşı karşıya gelmemiş ve hep birbirini tamamlayıcı unsurlar olmuştur. Tabii olarak bunun başlıca sebebi; bu iki görevin de Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin şahsında toplanmış olmasıydı. Daha açık bir ifade ile O'nun birinci görevi; Allah Teâlâ'dan gelen ilahi emirleri insanlara tebliğ etmek, ikincisi ise, bu vahiy hükümlerine göre, başkanı bulunduğu toplumu (devleti) yönetmekti. O'nun Hakk'a yürümesiyle (M.632) birinci görevi sona erdi ise de, ikinci görevi Müslümanlar arasında devam etti. İşte bu ikinci görevin

devamında zaman zaman ihtilaflar çıktı; kan döküldü ve Allah Teâlâ'nın kutsal kitabı, kısacası din politikaya alet edilerek, sonuçta din ve devlet kördüğüm şeklinde birbirine bağlanarak sorunlar yumağı oldu.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemden hemen sonra, Müslümanlar arasında ortaya çıkan **"yönetme"** sorunu, dinî öğeleri toplumsal ve siyasal hayata taşımıştır. Bu taşımanın bedelini de Müslümanlar bir zaman sonra (Hz. Osman radiyallâhü anh Hilafeti ve sonrası) ağır ödemeye başlamıştır. Ancak ilk Müslümanlarla başlayan bu anlayış, 1400 yıllık İslam tarihinde, İslam bilginleri tarafından hep **"üstü örtülerek"** ele alınmıştır. Bunun da ilk nedeni, sahabe de olsa ilk Müslümanlara bir **"kutsiyet"** atfetme anlayışıdır. Müslüman âlimlerin, en büyük çıkmazı, dini karizmaları sebebiyle, ilk müslüman siyasilerin (özellikle bunlar sahabeden ise) bulaştıkları hadiseleri, siyasi hırslarının sebep olduğu neticeleri, gerektiği biçimde değerlendirmekten kaçınmaları olmuştur. Özellikle **"Ashabım, gökteki yıldızlar gibidir; hangisinin peşinden giderseniz, gidiniz. Dalalete düşmezsiniz"** veya **"Ashabım hakkında kötü söz söylemeyin!"** gibi, sahabeyi yücelten ve Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme atfedilen sözler, İslam âlimlerini tarihi ve siyasi hadiseleri değerlendirmede çekingen bırakmıştır. Her şeyden önce, din adına birilerinin hakkı korunurken, birilerinin hakkına da tecavüz edilmiştir. **"Haklı haksızı Allah bilir; biz karışmayalım"** mantığının bilimsel açıdan hiç bir geçerliliği yoktur. **Günümüz açısından bu karizmatik düşününce "hata yapmaz" anlayışıyla yaramız kabuk bağlayacağına sürekli kanayıp durmaktadır.**

Örnek verecek olursak;

> **Hz. Osman radiyallâhü anhın evinin yaklaşık 40 küsur gün süren muhasarası esnasında, Ümeyyeoğulları halifeyi adeta isyancılarla karşı karşıya bırakmışlardı. Medine yakınında mevzilendirilen Hz. Muaviye kuvvetleri isteselerdi kuru kalabalık olan bu asiler güruhunu dağıtabilirdi. Ancak, görünen o ki, zaten yaşlı olan halifenin şunun şurasında ne kadar ömrü kalmıştı? Bir iki yıl daha yaşarsa ne olacaktı ki?.. Hz. Osman'dan sonra hilafet Ümeyyeoğullarının elinden ebediyen gidecekti. Çünkü bu ailede "dini karizması' olan ikinci bir şahıs yoktu. Bu ailenin tümü Mekke'nin fethine kadar Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin en büyük düşmanlarıydılar. Mekke'nin fethinden sonra adeta (mecburen) alternatifsizlik sonucu Müslüman olmuşlardı**
>
> **Ancak, katledilen bir halifenin kanını dava etmek; bu yolla asabiyeti körükleyerek iktidar mücadelesi yapmak, tek akılcı ve çıkar yoldu. Hz. Muaviye de bu düşüncedeydi ve Hz.Osman radiyallâhü anhın kanının dökülmesini herkesten çok o istiyordu veya en iyimser ve yumuşak ifadeyle, bu iş en çok Ona yarayacaktı. Hz. Osman radiyallâhü anhın katlinden sonra, Medine adeta bir ölüm sessizliğine gömülmüştü. Halifenin cenazesi üç gün yerde kaldı. Rivayetlere göre koca halifenin cenaze namazını dört veya yedi kişi kıldı ve cenaze korkudan kabristanın dışına (**bir rivayette Yahudilerin defnedildiği yere**) gömülebildi. Hz. Ali kerreme'llâhü vechenin halife seçilmesi, Ümeyyeoğulları arasında telaşa ve gelecek endişesine neden oldu. Bu Ümeyyeoğullarının tüm devlet kademelerinden temizlenmeleri ve edindikleri gayr-ı meşru mülklerin ellerinden alınmaları anlamına geliyordu. Öyle ki, Hz. Osman'ın katlinde tüm Medine halkı seyirci kalmışken, Ümeyyeoğulları bilerek hedefi küçültmüş ve tek suçlu adeta Hz. Ali kerreme'llâhü veche olmuştu**
>
> Yine Cemel'de 10.000, Sıffın'de 70.000 müslümanın kanının müsebbibleri İslâm kaynaklarında ortaya konamamıştır. Birçok İslâm aliminin **"hüsn-ü niyet ve ictihad farklılığı"** tezleri havada kalmaktadır. Hele hele Hz.Muaviye ve Amr b. As'ın sahabe oluşları noktai nazarından hareket edilerek, bu ictihad farklılığı kriteriyle değerlendirilmeleri, ciddiye dahi alınamaz. İsyankâr bir valinin saltanatı ele geçirmek için, bir halifenin kanını ve Allah Teâlâ'nın kitabını siyasi emellerine alet etmekten başka şekilde değerlendirilemez. [1]

Sonuç olarak devlet, yönetim, siyaset elini din ve dinî söylemlerden uzaklaşması mecbûridir. Dinî söylemler denilince ideolojik dinlerdende bahsediyoruz. Dinî konularda sağcı

---

[1] Doç.Dr. Mehmet ÇELİK, İslam Tarihinde Dinin Politikaya Alet Edilmesinin İlk Örnekleri, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi "Fırat Universty Journal of Social Science" Cilt: 10 Sayı: 1, Sayfa: 29-49, ELAZIĞ-2000

ve solcu geçinen siyasîlerin samimiyet gerçeği dinden ellerini çekmelerindedir. Geçim şartlarının ağırlaştığı ve her türlü tazyikin arttığı bir dönemde din üzerinden yapılan siyaset yıpranma sebebidir. Önemli olan bu konuların insanları kendi haline bırakacak şekilde zamanın akışına uygun serbest bırakılmalı daha önemli olan devlet ve milletin bekâsı mevzularına el atılmalıdır. Bu şekilde milletin asıl dertleri aşikâr olur.

İnsanlar, dünyaya da huzurlu yaşamayı hep arzu ederler. Fakat düşünceleri ve eylemleri ile hayatlarını zehir ederler. Kendi yüzünden zehir olan hayatı sonucunda, huzur bulacağı bir yer arama telaşına düşmesi, hep onun yaratılış tabiatı gereğidir. Allah Teâlâ'nın bize lütfettiği bu güzel vatanımızda altımızı oymaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Altımızı oyacak her şey ileriki hayatımızda gülünç ve perişan duruma düşme sebeplerimizden biri olur. Devletimiz ve milletimiz bir bireyi olarak geçmişten gelen bağlarımızı koparmadan, birbirimize saygı duymamız gerekmektedir..

Yeri gelmişken hatırlatalım ki; günümüzdeki sağ sayılan siyasî görüşün lider özellikleri için bir tespit şu şekildedir.

> **"Türk sağının liderleri Şia'nın masum imama kavramını hatırlatır: Varlıkları ve meşruiyetleri hakkında tartışmak ve şüphe izhar etmek bir nevi itikatsızlık ihanetle eşdeğer tutulur. Liderler açısından taban, kendilerine karşı sadece sadakat boyutunda hareket edebilme hürriyetine sahiptir. Bu yüzden sağ entelektüeller parlamentoda hep temsilcisiz kalmış ve kendilerini yalnız hissetmekten kurtulamamışlardır. Davranışlarını temel tezine göre biçimlendirmek yerine, endişelerinin emrine tahsis eden sağ siyasetçinin görevi, seçim haricinde halkı ikna etmek, yatıştırmak ve mevcut nizamın devamı için yabancılaştırmaktan ibaret kalmıştır."** [2]

İhramcızâde İsmail Hakkı

---

[2] **ALKAN Ahmet Turan** Yol Türküleri [Kitap]. - İstanbul : Ötügen, 2000, s.344-345